

Medisinsk behandling kan være til stor hjelp

Reidar Schei Jessen

psykolog og postdoktor, Universitetet i Oslo

Som psykologer bør vi lytte med nysgjerrighet når unges erfaringer utfordrer våre oppfatninger av hva det vil si å være mann og kvinne.

I novemberutgaven av Psykologtidsskriftet refererer Marit Brusset og Alexandra Tenebroso selektivt til den internasjonale forskningslitteraturen, og etterlater et inntrykk av at ungdom med kjønnsinkongruens er en gruppe mennesker som *egentlig* skulle ha blitt homofile og lesbiske i fremtiden, men som har blitt forledet av ny kjønnsteori til å tro at de er noe annet.

Brusset og Tenebroso er også bekymret for de såkalte angernerne. Dette er en gruppe som er forsvinnende liten, og ofte handler «angeren» om at omkostningene ved å leve som transpersoner er for stor, eller de slutter på kjønnsbekreftende behandling fordi de har oppnådd ønskede kroppslige endringer (ikke alle ønsker et stereotypet kjønnsuttrykk!).

«Hjemmesnekrede» teorier

Som forsker på kjønnsinkongruens med empiriske forpliktelser kan jeg ikke avvise slike spekulasjoner – til det er den akademiske åpenheten for viktig. Men jeg oppfatter at Brusset og Tenebrosos bekymringer uttrykker et intenst ønske om å presse erfaringene til ungdom med kjønnsinkongruens inn i tradisjonelle rammer for kjønn og seksualitet. Det finnes ikke dokumentasjon i forskningslitteraturen som støtter opp om deres «hjemmesnekrede» utviklingsteorier. Min forskning på tematikken indikerer at ungdommer med kjønnsinkongruens har ulike grunner for å søke medisinsk behandling, og disse lar seg ikke sammenfatte i enkle teorier om årsak og virkning (Jessen et al., 2021a; Jessen et al., 2021b).

Det finnes ikke dokumentasjon i forskningslitteraturen som støtter opp om deres «hjemmesnekrede» utviklingsteorier

Forskningen har i snart tre tiår dokumentert at medisinsk behandling for kjønnsinkongruens kan være til stor hjelp for mange ungdommer med kjønnsinkongruens. Individuelle vurderinger er gullstandard, og her har psykologer en rolle å spille som åpne og nysgjerrige fagfolk. En annen rød tråd i forskningslitteraturen er betydningen av sosial støtte og bekjempelse av stigma for å bedre levekårene til personer med kjønnsinkongruens. Hatefulle innlegg på sosiale medier, mobbing på skolen, familier som ikke klarer å forholde seg til at sine barn opplever kjønn på en annerledes måte; flere tiår med forskning har vist at mangel på anerkjennelse støter ungdommer med kjønnsinkongruens fra oss (Hammack et al., 2022).

Kloke støttespillere

Som psykologer kan vi selvsagt holde fast på tradisjonelle kjønnsforståelser og møte disse ungdommene med en teori om at deres opplevelser er uttrykk for alt mulig annet enn det de selv tenker og føler. Men vi kan også være kloke støttespillere som tør å la deres erfaringer utfordre vår

egen forståelse av hva det vil si å være mann og kvinne – og slik utvide vår felles streben etter å forstå hva kjønn betyr i samfunnet.

Merknad: Forfatteren var nestleder i Skeiv Ungdom fra 2013–2016. Han disputerte i 2021 på en doktorgradsavhandling om unge transpersoners subjektive opplevelse av kjønnsinkongruens, og prosjektet var støttet av Stiftelsen Dam i samarbeid med brukerorganisasjonene Harry Benjamin Ressurssenter, FRI#– Foreningen for kjønns- og seksualitetsmangfold og Skeiv Ungdom.

Se også Psykologtidsskriftets podkastepisode **Kjønnsinkongruens og kansellering**

<https://psykologtidsskriftet.no/podkast/2023/10/kjonnsinkongruens-og-kan...>

Referanser

- Hammack, P.L., Pletta, D.R., Hughes, S.D., Atwood, J.M., Cohen, E.M. & Clark, R.C. (2022). Community support for sexual and gender diversity, minority stress, and mental health: A mixed-methods study of adolescents with minoritized sexual and gender identities. *Psychology of Sexual Orientation and Gender Diversity*. <https://doi.org/10.1037/sgd0000591>
- Jessen, R.S., Haraldsen, I. & Stänicke, E. (2021a). Navigating in the dark: Meta-synthesis of subjective experiences of gender dysphoria amongst transgender and gender non-conforming youth. *Social Science and Medicine*, 281. <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2021.114094>
- Jessen, R.S., Wæhre, A., David, L. & Stänicke, E. (2021b). Negotiating Gender in Everyday Life: Toward a Conceptual Model of Gender Dysphoria in Adolescents. *Archives of Sexual Behavior*, 50(8), 3489–3503. <https://doi.org/10.1007/s10508-021-02024-6>